

Запорізька державна інженерна академія: працевлаштування студентів

Працевлаштування — це проблема, яка в однаковій мірі турбує як майбутніх випускників, так і самі ВНЗ.

Кадрові агенції орієнтуються в основному на достатньо вузьку категорію молодих спеціалістів, що мають найвищі показники професійної компетенції, під якою розуміють не тільки самостійність, активність, кмітливість, але й високий рівень інтелектуальної продуктивності.

18 листопада відбувся Круглий стіл “Працевлаштування випускників ЗДІА”. Суттєвою, на думку учасників дискусії, є проблема невідповідності між спеціальністю випускника, що вказана в дипломі, і реальною, за якою людина влаштовується на роботу. Ця невідповідність виникає внаслідок відсутності у більшості випускників практичних навичок, достатніх для роботодавця.

В інженерній академії по-своєму намагаються допомогти випускникам. Саме з цією метою навчально-методичний відділ під керівництвом доцента Швеця Д.Є. та **Тетяна Адамівна Роботязова**, керівник виробничої практики, розробили “пілотну” програму, про деталі якої вона сама і розповідає читачам.

— В нових економічних умовах, коли навчальні заклади стають повноправними учасниками ринкових відносин, бо виконують замовлення ринку праці, найбільш об’єктивною з точки зору суспільства та держави буде оцінка якості їх діяльності споживачами кадрових ресурсів. Рівень працевлаштування випускників є характерною рисою конкурентоздатності і престижу ВНЗ.

Актуальним для ЗДІА залишається працевлаштування випускників саме за обраними спеціальностями. Умови ринку праці та розвитку нашого регіону “підштовхують” до створення в інженерній академії Служби працевлаштування, мета діяльності якої — сприяння працевлаштуванню випускників академії та їх адаптація до умов ринку праці.

На мій погляд, складовими підрозділами служби повинні стати сектори працевлаштування, маркетингових досліджень, комерційного навчання. Студентський сенат також повинен входити до структури служби. На базі служби працювали б дві лабораторії: соціологічна та АСУ навчально-методичного відділу.

Ринку праці потрібно досліджувати в двох напрямках. Перший — довгостроковий, розрахований на визначення потреб в спеціалістах на наступні п’ять років, із врахуванням перспектив розвитку тієї чи іншої промислової галузі як регіону, так і країни в цілому. Другий напрямок не такий тривалий, тут мова йде про уточнення даних щодо потреби в спеціалістах на поточний рік. Це дозволяє прогнозувати ситуацію з працевлаштуванням за системою, коли в чисельнику — планова кількість випускників за роками випуску, а в знаменнику — виявлена в ході досліджень кількість вакантних місць. Проводячи моніторинг ринку праці

та прогнозуючи зміну попиту, легко створити комп’ютерну базу даних, спираючись на ключові компоненти “Студент”, “Підприємство”, “Вакансія”. Це повні дані щодо студентів та випускників ЗДІА, назви, профілю діяльності, контактної інформації, вакантних робочих місць, умов роботи, зарплатні на різних посадах конкретних підприємств.

Сектор працевлаштування випускників підбирає вакантні місця, шукає споживачів, які зацікавлені саме в наших випускниках, з кваліфікацією та спеціальностями, що надає ЗДІА. Так здійснюється попереднє та остаточне працевлаштування. А початком такої роботи є профорієнтація, “шефство” над ліцеями, училищами, технікумами Запоріжжя на основі спеціальних договорів.

Престижності ЗДІА сприяє й перехід до нової форми навчання. Модульні методики побудови навчальних програм відкривають простір для саморозвитку, наріццування актуальних знань та навичок, тобто є інструментом безперервного навчання. І як результат бачимо якісно новий навчальний продукт: високоосвічений та досконально володіючий спеціальністю професіонал. Завдання ж викладачів при цьому — створити у студента відповідну мотивацію та збалансувати загальні та профільні дисципліни, включені до навчального графіку. Коли студент хоче вчитися і розуміє, для чого він вчиться, формується самодостатня особистість, яка прагне постійно підвищувати індивідуальний потенціал, вирішувати все нові й нові завдання, професійні й життєві. Повернути студента і роботодавця обличчям одне до одного можливо під час проходження студентами виробничої практики. В академії студенти проходять виробничу та переддипломну практику. Станочну практику можливо організувати і на базі ЗДІА, а для студентів ФБВР — відродити будівельні загони. Також не слід забувати про випускників ЗДІА, що нині керують великими підприємствами та фірмами. Їх потрібно залучати до роботи з нашими старшокурсниками в плані знайомства студентів з реальними потребами заводів, проектних інститутів, фірм, а також для того, аби не втрачати для нашого регіону кращих студентів.

Існує й проблема, пов’язана з студентами-“бюджетниками”. Заключаючи з ректором Договір про обов’язкове відпрацювання не менше трьох років за місцем розподілу, студенти часто порушують умови цього документу. Юридично це ніде не розглядається. В свою чергу, працедавці повинні виконувати норми, що перераховані в Статуті молодого спеціаліста. Тобто, юридичної бази тут бракує.

Наприкінці хочу ще раз нагадати, що проблему працевлаштування наших випускників потрібно вирішувати комплексно і на всіх етапах навчання.

Отже, якщо ви твердо вирішили стати високооплачуваним спеціалістом, радимо прийняти до уваги наступне: на вчених зараз існує великий попит на ринку праці, бо старше покоління не вічне, а люди середнього віку шукають “синього птаха” за кордоном. Останнє зауваження свідчить, що в інших країнах наші вчені високо цінуються. Однак, якщо ви вирішили присвятити себе науці, одразу ж спитайте себе: а чи я справді готовий віддати усе заради науки? Якщо відповідь ствердна, з першого ж курсу “засукайте рукава” та розробляйте наукові проекти, звісно, під керівництвом наукового керівника.

Результати досліджень рекламуюте, тобто не оминайте міжнародних конференцій, конкурсів, стажування за кордоном за обраною тематикою. Працюйте над своїми лінгвістичними знаннями, тому що знання міжнародної мови вчених — англійської — доведе вас до “Києва й далі”.

А коли прийде час, сміливо вступаєте до аспірантури, бо науковий ступінь поважають і цінують як в Україні, так і в світі.

Ірина Каширіна

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА: КРОК ЗА КРОКОМ

У відповідності з графіком навчального процесу в першому напівсеместрі 2005-2006 рр. було проведено проміжний контроль успішності студентів за модульно-рейтинговим оцінюванням знань (МРОЗ), а також підсумковий — для дисциплін, які викладаються виключно в цьому напівсеместрі.

Рівень організації та результати такої форми контролю було ретельно проаналізовано на всіх рівнях. Ми пропонуємо нашим читачам ознайомитися з підсумками практичного впровадження європейської форми оцінювання знань. Результати можна побачити на стендах деканатів, де вивісили переліки ранжованих рейтингів студентів академічних груп. Підрахунки свідчать, що позитивно склали модулі від 75 до 96 відсотків студентів різних факультетів. До речі, середня успішність за результатами складання модулів перевищила результати колишньої атестації. Крім того, ця форма оцінювання знань набагато об'єктивніша. Що ж стосується дисциплін, які студенти вже опанували в першому напівсеместрі, тобто склали відповідні іспити, то це дозволило майже 90 відсоткам студентів вивільнити певний навчальний час в другому напівсеместрі та зменшити кількість контрольних заходів в екзаменаційну сесію. Більшість студентів вже реально оцінили переваги рейтингової системи, головна з яких — можливість набрати високу кількість балів і “трансформувати” їх в “зараховано” або в іншу оцінку в заліковій книжці ще до початку сесії. Студенти свідомо прагнуть виконати якомога більшу кількість завдань, щоб активно включитися в процес освоєння різноманітних предметів. Молодь розуміє: вчитися лише наприкінці семестру або в ніч напередодні іспиту тепер, в рамках сучасної освітньої програми, дещо застарілий метод. Але й викладачі не сидять склавши руки: нова система оцінювання знань спонукала до розвитку методичного та дидактичного забезпечення дисциплін.

Але не обійшлося й без труднощів, з якими стикнулися як викладачі, так і студенти. В чому ж полягає проблематика?

Студентам, як завжди, не вистачає часу для самостійної підготовки контрольних та курсових робіт. З переходом до рейтингової системи частка позааудиторної роботи набагато зросла. В коридорах та лекційних залах можна і зараз ще почути: як можна впоратися з такою кількістю завдань, та ще й за один тиждень? В наступному навчальному році варто було б виділити по два тижні на напівсеместровий контроль за рахунок скорочення сесії.

Інше складне питання — внутрішня нерівномірність рейтингових (максимальних) балів за модулями з багатьох дисциплін, що призводить до ускладнень при порівнянні показників різних груп, курсів та факультетів.

Професорсько-викладацький склад та наші студенти — це один колектив інженерної академії, і над вдосконаленням МРОЗ необхідно працювати разом, — вважає керівництво нашого ввз. Протягом листопада на кафедрах проходили методичні семінари за участю представників деканату, метою яких і було узагальнення досвіду організації і проведення модульного та підсумкового контролю в першому напівсеместрі 2005-2006 н.р.

На семінарах обговорювалась доцільність формування у весняному семестрі двох блоків (модулів), рівнозначних за обсягом матеріалу, які оцінюються, відповідно, в 50 та 50 рейтингових балів.

Навчальна лабораторія дистанційного навчання в 2005-2006 н.р. проведе семінари із використанням на кафедрах ЗДІА розроблених програм-“оболонки” для тестування. Відділом інноваційних навчальних технологій заплановано розробку

проектів підсистем автоматизованого обліку успішності студентів при використанні МРОЗ.

За умовами МРОЗ студенти не повинні перекладати модулі з будь-якої причини. Студенти повинні пам'ятати, що при складанні іспитів на підвищену оцінку будуть нараховуватися додаткові бали, щоб не допустити розриву між підсумковим рейтингом та екзаменаційною оцінкою. Тому що оцінка на іспиті — це остаточний результат підсумкового контролю з дисципліни у семестрі.

З метою урахування думки студентів в листопаді-грудні буде проведено їх анкетування щодо особливостей та засобів підвищення ефективності модульно-рейтингової системи організації навчального процесу.

Про свої враження від МРОЗ розповів редакції газети “Академія” декан факультету енергетики та енергозбереження професор *Олександр Іванович Чепрасов*:

— В поточному напівсеместрі до традиційної системи оцінювання знань, за допомогою екзаменів та заліків, додали зовсім нову, за допомогою модульно-рейтингового контролю. Таким чином, студент зможе “автоматом” отримати не тільки “відмінно”, але й “добре” та “задовільно”, звісно, якщо він повністю згоден з результатами рейтингу.

Ми готувалися заздалегідь: розробили відповідні навчальні плани, неодноразово дискутували на Раді факультету з приводу особливостей використання МРОЗ. На рівні ж усього ввз ректорат, відділ інноваційних навчальних технологій та навчально-методичний відділ розробили форми звіту, принципи заповнення відомостей, міжнародну систему переведення звичних нам оцінок в бали та навпаки. Загалом було розроблено три положення з організації напівсеместрового графіку навчання, і два накази: для деканів та завідуючих кафедрами. Першу відомість за формою Додатку А на факультеті склали заздалегідь. Викладачі отримали “карт-бланш”: які форми контролю вибрати, якою кількістю балів оцінювати різні види роботи. Єдине, що просили врахувати, стосувалось максимальної суми балів за напівсеместр, яка не повинна перевищувати 50.

Навантаження, цілком природно, викликало стрес не тільки у викладачів, але й у студентів, які виконали величезну кількість самостійних завдань, курсових. Їх наставникам усе це потрібно було перевірити. А перевірка — це також інтенсивна розумова діяльність, що потребує зусиль та часу.

Тому сама собою з'являється думка про комп'ютерне тестування під час проведення контрольних заходів. Тим паче що в ЗДІА успішно функціонує лабораторія дистанційного навчання під керівництвом доцента Н. П. Полякової, де було розроблено декілька програмних оболонок. Деякі викладачі мають побоювання, що за рахунок комп'ютеризації системи контролю знань ми втрачимо контакт з студентами, однак, цього не слід боятися, оскільки в новій системі заплановано багато індивідуальних консультацій. Повертаючись до проблеми зростаючої самостійної роботи студентів, мені здається, що необхідно додатково роз'яснювати студентам, навіщо та як потрібно самостійно займатися, глибше досліджувати теоретичні аспекти дисципліни, аби, відповідаючи на евристичні питання, які включено до рейтингової контрольної, зорієнтуватися та “розкусити” його логіку.

Щодо змісту контрольних, студенти вже висловили свою думку, яка ніде не фіксується. А жаль. Бо саме “глас народу” допоможе успішно модифікувати контрольні завдання минулих років та зробити їх лаконічними, самодостатніми та зрозумілими студентам.

Міжнародний досвід свідчить, що МРОЗ — явище хоча й інноваційне, але дійсно сучасне та перспективне. ЗДІА вже стала на шлях впровадження нових навчальних технологій і методів організації навчального процесу. І з цього шляху звертати нікуди — попереду Європа.

Публікацію підготувала Ірина Каширіна